

j.nr. 20090088656
Arbejdstilsynet, februar 2010

UDKAST
til

Forslag
til

Lov om ændring af lov om Forebyggelsesfonden
(Nye muligheder for støtte m.v.)

§ 1

I lov nr. 87 af 30. januar 2007 om Forebyggelsesfonden, som ændret ved lov nr. 345 af 5. maj 2009, foretages følgende ændringer:

1. § 2, stk. 2, affattes således:

”Stk. 2. Forebyggelsesfonden yder støtte til projekter, der knytter sig til arbejdspladser, med henblik på at forebygge nedslidende rutiner og arbejdsgange, at styrke genoptræning og rehabilitering af syge og handicappede, at støtte utraditionelle initiativer, der styrker bevidstheden om risiko ved rygning, alkohol, fedme og fysisk inaktivitet, og at forebygge stress og psykisk nedslidning.”

2. I § 3, stk. 1, nr. 5, indsættes som 2. pkt.:

”Støtte efter 1. pkt. ydes primært til projekter, der både styrker virksomheders indsats for et bedre arbejdsmiljø og styrker bevidstheden om risiko forbundet med rygning, alkohol, fedme og fysisk inaktivitet.”

3. I § 3, stk. 1, indsættes som nr. 6:

”6) Projekter, der forebygger stress og psykisk nedslidning.”

4. I § 3, stk. 2, ændres ”stk. 1, nr. 1 og 2” til: ”stk. 1, nr. 1, 2 og 6”.

5. Efter § 5 indsættes i *kapitel 2*:

”§ 5 a. Beskæftigelsesministeren kan bestemme, at fonden skal iværksætte og afholde udgifter til særlige aktiviteter, der har til formål at forbedre virksomhedernes muligheder for at opnå støtte fra fonden, eller som har til formål at forebygge og forhindre fysisk og psykisk nedslidning.”

6. I § 19 indsættes som stk. 1:

”Beskæftigelsesministeren fastsætter årligt de overordnede rammer for fordeling og prioritering af fondens midler og opgaver.”

Stk. 1 og 2 bliver herefter stk. 2 og 3.

7. I § 19, stk. 1, der bliver stk. 2, ændres ”årlige politiske forhandlinger om” til:

”beskæftigelsesministerens fastsættelse af de overordnede rammer for”.

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft 1. juni 2010, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Beskæftigelsesministeren fastsætter tidspunktet for ikrafttrædelse af § 2, stk. 2, § 3, stk. 1, nr. 5 og nr. 6, og § 3, stk. 2, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 1-4.

Stk. 3. Støtte efter § 3, stk. 1, nr. 5 og 6, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 2 og 3, kan tidligst ydes med virkning fra 1. januar 2011.

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Lovforslagets indhold
 - 2.1. Nyt formål om forebyggelse af stress og psykisk nedslidning
 - 2.2. Fokus på projekter, der kombinerer fremme af sund livsstil og styrkelse af virksomhedens indsats for et bedre arbejdsmiljø
 - 2.3. Finansiering af særlige aktiviteter
 - 2.4. Beskæftigelsesministerens fastsættelse af de overordnede rammer for fordeling og prioritering af fondens midler og opgaver inden for lovens formål
3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige
4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet
5. Administrative konsekvenser for borgerne
6. Miljømæssige konsekvenser
7. Forholdet til EU-retten
8. Hørte myndigheder og organisationer m.v.
9. Sammenfattende skema

1. Indledning

Lovforslaget udmønter en del af aftalen mellem Venstre, Det Konservative Folkeparti, Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti og Det Radikale Venstre af 4. november 2009 om Forebyggelsesfonden.

Fondens formål foreslås udvidet, så der kan ydes støtte til projekter, der forebygger stress og psykisk nedslidning i jobgrupper, hvor der er tendens til stigende psykisk belastning med risiko for nedslidning, men som ikke allerede kan få støtte inden for fondens nuværende formål.

Kriterierne for at få tildelt midler under det gældende formål om aktiviteter vedrørende faktorerne fedme, rygning, fysisk inaktivitet og alkohol foreslås præciseret, så det fra 2011 primært er projekter, der både styrker virksomheders indsats for et bedre arbejdsmiljø og styrker bevidstheden om risiko forbundet med rygning, alkohol, fedme og fysisk inaktivitet, som kan få støtte fra fonden.

Det foreslås, at der åbnes mulighed for, at beskæftigelsesministeren kan bestemme, at fonden skal iværksætte og afholde udgifter til særlige aktiviteter. Beskæftigelsesministeren vil på baggrund heraf efter aftale med partierne bag Forebyggelsesfonden videreføre Arbejdstilsynets særlige tilsynsindsatser, som blev indført i forbindelse med velfærdsaftalen i 2006, og som skulle løbe fra 2007-2010. Endvidere foreslås det, at der afsættes midler til, at Arbejdstilsynet og Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø (NFA) i samarbejde med relevante organisationer kan udvikle og videreudvikle forebyggelsespakker, som betyder, at virksomhederne kan søge om støtte til projekter, hvor indholdet på forhånd er fastlagt.

2. Lovforslagets indhold

2.1. Nyt formål om forebyggelse af stress og psykisk nedslidning

2.1.1. Gældende ret

Forebyggelsesfonden blev oprettet ved lov nr. 87 af 30. januar 2007. Loven udmøntede den del af aftalen af 20. juni 2006 om initiativer til sikring af fremtidens velstand og velfærd og investeringer i fremtiden (velfærdsaftalen), der vedrørte oprettelse af en forebyggelsesfond. Fonden er etableret med en bestyrelse, et antal faglige rådgivende udvalg og et sekretariat. Fonden er oprettet med en kapital på 3 mia. kr. Fondens formål er at yde støtte til at forebygge og forhindre fysisk og psykisk nedslidning ved anvendelse af fondens midler.

Partierne bag velfærdsaftalen fastlægger de overordnede rammer for udbetaling af midler fra Forebyggelsesfonden sideløbende med de årlige finanslovsforhandlinger. De overordnede rammer kan fastlægges dels ved en fordeling af midler inden for de formål, som fonden kan yde midler til, dels ved en overordnet prioritering af indsatsområder og eventuelle temaer inden for de nævnte formål. Inden for disse overordnede politiske rammer træffer fonden beslutning om uddeling af midler.

Det fremgår ikke af loven, men i daglig tale omtales lovens tre overordnede formål, som udtrykkelig er nævnt i § 2, stk. 2, som lovens tre hovedformål. Fonden kan således i dag yde støtte til følgende projekter inden for fondens respektive hovedformål:

Hovedformål 1

- Projekter, der forebygger nedslidende rutiner og arbejdsgange
- Projekter, der bidrager til at fastholde medarbejdere med dårligt helbred eller bidrager til hurtig tilbagevenden til arbejdsmarkedet af sygemeldte.
- Projekter, der udvikler ny teknologi inden for de to førstnævnte typer af projekter.

Hovedformål 2

- Projekter til bedre genoptræning og rehabilitering af syge og handicappede

Hovedformål 3

- Projekter, der styrker bevidstheden om risiko forbundet med rygning, alkohol, fedme og fysisk inaktivitet.

Støtte til de to førstnævnte typer af projekter under hovedformål 1 er betinget af, at der er indgået skriftlig aftale på branche- eller virksomhedsniveau om de konkrete mål for initiativerne.

For at en virksomhed kan få støtte til projekter under Forebyggelsesfondens hovedformål 1, skal den tilhøre en særligt nedslidningstruet branche, eller projektet skal vedrøre ansatte i en særligt nedslidningstruet jobgruppe.

2.1.2 Overvejelser

Det fremgår af de specielle bemærkninger til § 19, stk. 1, nr. 3 i lovforslag L 89 om Lov om Forebyggelsesfonden, fremsat d. 29. november 2006, at de særligt nedslidningstruede brancher og jobgrupper udpeges årligt på baggrund af oplysninger om bl.a. overhyppighed af førtidspension, langvarigt sygefravær, efterløn, stress, revalidering samt fleksjob. Denne metode kan udpege de brancher og jobgrupper, der i dag har særlig øget risiko for nedslidning.

Metoden opfanger dog ikke nødvendigvis de jobgrupper, der i fremtiden har risiko for at blive ramt af nedslidning. Her er det særlig vigtigt at have fokus på det psykiske arbejdsmiljø, der fremover forventes at få stadig større betydning for nedslidning.

2.1.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås at indføre et nyt hovedformål med fokus på stress og psykisk nedslidning, som gør det muligt, at der fremover kan gives midler til projekter om jobgrupper, som ikke omfattes af hovedformål 1. Formålet er at forebygge stress og psykisk nedslidning i jobgrupper, hvor der er en stigende tendens til psykisk belastning med risiko for nedslidning.

Projekterne skal vedrøre ansatte inden for jobgrupper, der er udpeget som nedslidningstruede på baggrund af oplysninger om overhyppighed af depressionssymptomer og dårligt psykisk velbefindende eller på baggrund af udviklingen i psykiske belastninger.

Midlerne kan søges af virksomheder, som har ansatte inden for de pågældende jobgrupper, til nyskabende projekter, der forebygger stress og psykisk nedslidning for de pågældende jobgrupper.

Det foreslås, at støtte til projekter under dette nye hovedformål gøres betinget af, at der er indgået skriftlig aftale om de konkrete mål for initiativerne på branche- eller virksomhedsniveau, ligesom det er tilfældet for de fleste projekter omfattet af hovedformål 1.

2.2. Fokus på projekter, der kombinerer fremme af sund livsstil og styrker virksomhedens indsats for et bedre arbejdsmiljø.

2.2.1. *Gældende ret*

Det i daglig tale omtalte hovedformål 3 er at støtte utraditionelle initiativer, der styrker bevidstheden om risiko forbundet med rygning, alkohol, fedme og fysisk inaktivitet. Der kan derfor i dag ydes støtte til projekter, der styrker bevidstheden om risiko forbundet med rygning, alkohol, fedme og fysisk inaktivitet, jf. § 3, stk. 1, nr. 5, i den gældende lov.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1.1. i de almindelige bemærkninger.

2.2.2. *Overvejelser*

Arbejdspladsen har en vigtig rolle i forhold til at fremme et sundt liv. Derfor er Forebyggelsesfondens hovedformål om projekter, der styrker bevidstheden om risiko forbundet med rygning, alkohol, fedme og fysisk inaktivitet, målrettet projekter på arbejdspladsen.

I Forebyggelseskommissionens rapport og i regeringens nationale handlingsplan for forebyggelse blev det slået fast, at indsatser, der kombinerer fremme af sund livsstil blandt medarbejderne med arbejdets organisering og arbejdsmiljøet, har bedre effekt end programmer, der alene fokuserer på individuel sundhedsadfærd. Det er derfor vigtigt, at indsatserne også tænkes sammen med initiativer som styrker virksomheders indsats for et bedre arbejdsmiljø.

Erfaringen viser imidlertid, at mange af de projekter, der får støtte under hovedformål 3, ikke tænkes sammen med den bredere arbejdsmiljøindsats på virksomhederne.

2.2.3. *Den foreslåede ordning*

Det foreslås, at kriterierne for tildeling af midler under hovedformål 3 præciseres således, at støtte fremover primært skal ydes til projekter, der både styrker virksomheders indsats for et bedre arbejdsmiljø og styrker bevidstheden om risiko forbundet med rygning, alkohol, fedme og fysisk inaktivitet. Det kan fx være projekter, der kombinerer tilbud om motion og styrketræning med en arbejdsmiljøindsats om at forebygge tunge løft.

Ændringen medfører, at fondens bestyrelse fremover vil være forpligtet til fortrinsvis at give støtte under hovedformål 3 til denne type projekter. Der vil dog fremover stadig være adgang til at støtte projekter, der alene styrker bevidstheden om risiko forbundet med rygning, alkohol, fedme og fysisk inaktivitet.

2.3. *Finansiering af særlige aktiviteter*

2.3.1. Overvejelser

Det er centralt, at Forebyggelsesfondens midler målrettes de initiativer, der har den største effekt, og som tager fat om de mest relevante problemer. I mange af de projekter, som fonden modtager, er der ikke tilstrækkelig fokus på de vigtigste nedslidningsproblemer eller den fornødne kvalitet i de konkrete forebyggelsesaktiviteter.

Som led i udmøntningen af velfærdsaftalen er der i perioden 2007-2010 afsat årlige midler til Arbejdstilsynet til at gennemføre en række initiativer, der skal forebygge nedslidning og forbedre arbejdsmiljøet. På den baggrund er Arbejdstilsynets finanslovmæssige ramme i perioden forhøjet med ca. 70 mio. kr.

Arbejdstilsynet gennemfører i denne forbindelse særlige indsatser inden for udvalgte nedslidningstruede brancher, hvor der på baggrund af fysiske eller psykiske nedslidningsproblemer er behov for en yderligere målrettet arbejdsmiljøindsats.

Arbejdstilsynets særlige tilsynsindsatser har vist, at det ikke er alle virksomheder inden for de særligt nedslidningstruede brancher, der har tilstrækkelig indsigt i at håndtere nedslidningsproblemer.

Det er samtidig vigtigt, at fondens midler også kommer mindre virksomheder til gode. Der er i dag relativt færre mindre virksomheder, der søger om og modtager støtte fra Forebyggelsesfonden. Det er derfor en særlig udfordring at få stillet den eksisterende viden om relevante forebyggelsestiltag til rådighed for de mindre virksomheder.

Derfor er forligspartierne enige om, at Arbejdstilsynet og Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø (NFA) i samarbejde med relevante organisationer skal udvikle og videreudvikle forebyggelsespakker. Forebyggelsespakker er foruddefinerede projekter, som virksomhederne kan søge om under hovedformål 1, 3 og 4. På den måde skal virksomhederne ikke selv udvikle hele projektet, men kan søge om støtte til et projekt, hvor indholdet på forhånd er fastlagt.

Det er endvidere aftalt mellem forligspartierne at forlænge Arbejdstilsynets særlige tilsynsindsatser fra 2011 til udgangen af 2014. Målgruppen for de særlige indsatser kan være såvel brancher og jobgrupper, der kan søge om midler inden for hovedformål 1, som jobgrupper, der kan søge om midler inden for hovedformål 4. Videreførelsen af Arbejdstilsynets indsatser skal medvirke til at øge fokus på de vigtigste nedslidningsproblemer og sikre, at der bredt tages hånd om disse problemer.

Tilsynsindsatserne omlægges således, at fokus i højere grad bliver på dialogbaseret vejledning og på hjælp til virksomhederne.

De omhandlede aktiviteter skal understøtte og supplere de virksomhedsrettede aktiviteter, som fonden allerede i dag kan yde støtte til. De særlige tilsynsindsatser har vist sig at være velegnede til at identificere de arbejdsmiljøproblemer, der har størst betydning for nedslidning og tidlig tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet. Arbejdstilsynets og NFA's udvikling af særlige forebyggelsespakker skal medvirke til at øge antallet af ansøgninger til fonden.

2.3.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås tilføjet til loven, at beskæftigelsesministeren kan bestemme, at fonden skal iværksætte og afholde udgifter til særlige aktiviteter, der har til formål at forbedre virksomhedernes muligheder for at opnå støtte fra fonden, eller som har til formål at forebygge og forhindre fysisk og psykisk nedslidning.

Det forudsættes, at eventuelle fremtidige aktiviteter, der gennemføres inden for rammerne af den foreslåede bestemmelse, skal aftales med de partier, der står bag aftalerne om etablering og fornyelse af Forebyggelsesfonden. I det omfang, at der er enighed herom mellem forligspartierne, skal beskæftigelsesministeren i forbindelse med den årlige fastsættelse af de overordnede rammer

for fordeling og prioritering af fondens midler og opgaver træffe beslutning herom, jf. den foreslåede bestemmelse i § 19, stk. 1 og bemærkningerne hertil i lovforslaget.

Konkret udmøntes bestemmelsen ved, at Arbejdstilsynet i perioden fra 2011-2014 vil få tilført midler fra fonden til videreførelse af de særlige tilsynsindsatser og udvikling af forebyggelses-pakker. Endvidere vil NFA i perioden 2010-2014 få tilført midler til udvikling af forebyggelses-pakker.

2.4. Beskæftigelsesministerens fastsættelse af de overordnede rammer for fordeling og prioritering af fondens midler og opgaver inden for lovens formål

2.4.1. Gældende ret

De politiske partier bag aftalen om oprettelse af Forebyggelsesfonden fastlægger hvert år inden vedtagelse af den årlige finanslov de overordnede rammer for fordeling og prioritering af fondens midler og opgaver. De overordnede rammer kan indeholde en fordeling af midlerne mellem de formål, der er nævnt i § 3, stk. 1, nr. 1 - 5, og en prioritering af indsatsområder og eventuelle temaer inden for de nævnte formål. Fordelingen og prioriteringen kan være flerårig for hele eller dele af fondens midler og opgaver.

De årlige forhandlinger sker på baggrund af oplæg fra beskæftigelsesministeren efter drøftelse med indenrigs- og socialministeren og ministeren for sundhed og forebyggelse samt på baggrund af bidrag fra fondens bestyrelse i form af en redegørelse for status, evaluering, datagrundlag samt forslag til nye aktiviteter.

Dette fremgår dels af de almindelige bemærkninger pkt. 1.1.2. dels af de specielle bemærkninger til § 6, samt forudsætningsvis af § 19, stk. 1 i lovforslag L 89 om Lov om Forebyggelsesfonden, fremsat d. 29. november 2006.

2.4.2. Overvejelser

Det findes mest hensigtsmæssigt, at der i loven er en udtrykkelig bestemmelse, som tager højde for, at de politiske partier bag aftalen om oprettelse af Forebyggelsesfonden hvert år inden vedtagelse af den årlige finanslov fastlægger de overordnede rammer for fordeling og prioritering af fondens midler og opgaver.

Det findes rigtigst, at beskæftigelsesministeren bemyndiges til årligt at fastsætte de overordnede rammer for fordeling og prioritering af fondens midler og opgaver. Idet der ikke er tilsigtet nogen ændring af den gældende praksis eller retstilstand forudsættes det ved lovforslaget, at ministeren kun kan fastsætte de overordnede rammer i overensstemmelse med allerede indgåede aftaler herom mellem forligspartierne bag Forebyggelsesfonden.

2.4.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås tilføjet til loven, at beskæftigelsesministeren årligt fastsætter de overordnede rammer for fordeling og prioritering af fondens midler og opgaver.

Som ovenfor nævnt er der ikke tilsigtet nogen realitetsændring i forhold til, hvordan de overordnede rammer årligt fastsættes på nuværende tidspunkt. Det vil derfor fortsat være de politiske partier bag Forebyggelsesfonden, som sammen fastsætter de overordnede rammer i forbindelse med vedtagelse af den årlige finanslov.

Som konsekvens af den nye bestemmelse, skal den nuværende § 19, stk. 1, der bliver stk. 2, konsekvensændres således, at bestemmelsen henviser til beskæftigelsesministerens fastsættelse af de overordnede rammer for fordeling og prioritering af fondens midler og opgaver, frem for at henviser til de årlige politiske forhandlinger herom.

3. De økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Forebyggelsesfonden blev oprettet i 2007 med en kapital på 3 mia. kr. Forslagene finansieres inden for rammen af de midler, som aftalepartierne årligt fastlægger. De foreslåede ændringer vil derfor ikke resultere i yderligere udgifter for staten.

Arbejdstilsynet vil som følge af forslaget og den indgåede aftale få tilført 50 mio. kr. i hvert af årene 2011-2014 til fortsættelse af de særlige tilsynsindsatser i nedslidningstruede brancher og jobgrupper samt til udvikling af forebyggelsespakker. Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø (NFA) vil få tilført 5 mio. kr. i 2010, 3 mio. kr. i 2011 og 2 mio. kr. i hvert af årene 2012-2014 til udvikling af forebyggelsespakker.

Overordnet set er der således færre penge, som fonden kan yde i støtte de næste 4 år, men både Arbejdstilsynets særlige tilsynsindsatser samt udviklingen af forebyggelsespakker kan komme den enkelte offentlige virksomhed til gode.

Forslaget indebærer desuden, at den ansøgningsberettigede kreds udvides, da fonden fremover også kan yde støtte til projekter om at forebygge stress og psykisk nedslidning i jobgrupper, der ikke er omfattet af hovedformål 1, men hvor der er en tendens til stigende psykisk nedslidning. Umiddelbart forbedres mulighederne derfor for, at Forebyggelsesfonden kan yde støtte til offentlige virksomheder. Selv om en offentlig virksomhed søger om støtte og opfylder kvalitetskravene for at modtage støtte, er den dog ikke automatisk berettiget til at modtage støtte fra fonden. Det skyldes, at fondens bestyrelse vurderer de enkelte ansøgninger og prioriterer disse inden for de overordnede rammer fastsat af beskæftigelsesministeren.

Samlet set indebærer lovforslaget derfor hverken en forringelse eller styrkelse af de offentlige virksomheders muligheder for at få gavn af fondens midler.

4. De økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Overordnet set er der således færre penge, som fonden kan yde i støtte de næste 4 år, men både Arbejdstilsynets særlige tilsynsindsatser samt udviklingen af forebyggelsespakker kan komme den enkelte private virksomhed til gode.

Forslaget indebærer desuden, at den ansøgningsberettigede kreds udvides, da fonden fremover også kan yde støtte til projekter om at forebygge stress og psykisk nedslidning i jobgrupper, der ikke er omfattet af hovedformål 1, men hvor der er en tendens til stigende psykisk nedslidning. Umiddelbart forbedres mulighederne derfor for, at Forebyggelsesfonden kan yde støtte til private virksomheder. Selv om en privat virksomhed søger om støtte og opfylder kvalitetskravene for at modtage støtte, er den dog ikke automatisk berettiget til at modtage støtte fra fonden. Det skyldes, at fondens bestyrelse vurderer de enkelte ansøgninger og prioriterer disse inden for de overordnede rammer fastsat af beskæftigelsesministeren.

Samlet set indebærer lovforslaget derfor hverken en forringelse eller styrkelse af de private virksomheders muligheder for at få gavn af fondens midler.

5. De administrative konsekvenser for borgerne

Forslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

6. De miljømæssige konsekvenser

Forslaget har ingen miljømæssige konsekvenser

7. Forholdet til EU-retten

Forslaget berører EU's regler om statsstøtte og EU's regler om udbud. I det omfang fondens midler udbetales som økonomisk støtte til offentlige og private virksomheder, sker udbetalingerne

fra fonden – som hidtil – i overensstemmelse med EU's regler for statsstøtte. Udbetalingerne vil fortsat ske i overensstemmelse med disse regler. Forslaget skal således notificeres i Europa-Kommissionen.

I det omfang fondens midler udbetales på baggrund af udbud skal EU's udbudsregler iagttages.

På baggrund af, at dele af forslaget skal notificeres i Europa-Kommissionen, er det valgt at lade beskæftigelsesministeren fastsætte ikrafttrædelsestidspunktet for de bestemmelser i forslaget, som afventer Europa-Kommissionens godkendelse.

Forslaget indebærer, at beskæftigelsesministeren kan bestemme, at fonden skal iværksætte og afholde udgifter til særlige aktiviteter, der har til formål at forbedre virksomhedernes muligheder for at opnå støtte fra fonden, eller som har til formål at forebygge og forhindre fysisk og psykisk nedslidning. Denne bestemmelse er ikke omfattet af EU's regler om statsstøtte, da der ikke med hjemmel i denne bestemmelse kan ydes støtte til virksomheder. Denne del af forslaget, kan derfor sættes i kraft, når folketinget har vedtaget lovforslaget.

8. Hørte organisationer m.v.

Lovforslaget har været sendt i høring hos:

Forebyggelsesfonden, Det Nationale Forebyggelsesråd, Danske Handicaporganisationer, Ældresagen, Ældremobiliseringen, OSI – Organisationen af Selvejende Institutioner, Foreningen af Socialchefer i Danmark, KA Pleje, Sammenslutningen af Ældreråd i Danmark, Lederforum, Arbejdsmiljørådet, Landsorganisationen i Danmark, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd, Akademikernes Centralorganisation, Dansk Arbejdsgiverforening, Sammenslutningen af Landbrugets arbejdsgivere (SALA) og Landbrugsrådet, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, Ledernes Hovedorganisation, KL (Kommunernes Landsforening), Danske Regioner, Den Kooperative Arbejdsgiver og Interesseorganisation i Danmark, Kristelig Arbejdsgiverforening, Kristelig Fagbevægelse, Frie Funktionærer, Landsforeningen Af nuværende og tidligere Psykiatribrugere (LAP), Producentforeningen og Business Danmark.

9. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindre udgifter	Negative Konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen af betydning	Ingen af betydning
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen af betydning	Ingen af betydning
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative	Ingen	Ingen

konsekvenser for borgerne		
Forholdet til EU-retten	Udbetaling af støtte vil ske i overensstemmelse med EU's statsstøtteregler	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1.

Lovens overordnede formål, som er nævnt i § 2, stk. 2. omtales i daglig tale som lovens tre hovedformål.

Forligspartierne bag fonden har i forbindelse med den indgåede aftale om fornyelse af Forebyggelsesfonden besluttet, at fonden skal have endnu et hovedformål. Det er derfor nødvendigt at tilføje formålet om at forebygge stress og psykisk nedslidning til lovens § 2, stk. 2.

Tilføjjelsen af et nyt hovedformål, som har fokus på stress og psykisk nedslidning, gør det muligt fremover at kunne yde støtte til jobgrupper, som ikke omfattes af hovedformål 1. Formålet er at forebygge stress og psykisk nedslidning i jobgrupper, hvor der er en stigende tendens til psykisk belastning med risiko for nedslidning.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1. i de almindelige bemærkninger samt til de specielle bemærkninger til nr. 3.

Til nr. 2

Arbejdspladsen har en vigtig rolle i forhold til at fremme et sundt liv. De hidtidige erfaringer viser, at mange af de projekter, der får støtte under det i daglig tale omtalte hovedformål 3, ikke tænkes sammen med den bredere arbejdsmiljøindsats på virksomhederne. Derfor foreslås kriterierne for tildeling af midlerne under hovedformål 3 præciseret, så støtte primært ydes til projekter, der både styrker virksomheders indsats for et bedre arbejdsmiljø og styrker bevidstheden om risiko forbundet med rygning, alkohol, fedme og fysisk inaktivitet.

Ændringen medfører, at fondens bestyrelse fremover vil være forpligtet til fortrinsvis at give støtte under hovedformål 3 til denne type projekter. Det er dog ikke udelukket at give støtte til projekter, som alene styrker bevidstheden om risiko forbundet med rygning, alkohol, fedme og fysisk inaktivitet.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 3

Der etableres et nyt hovedformål – i daglig tale fremover hovedformål 4 – med fokus på forebyggelse af stress og psykisk nedslidning. Inden for dette hovedformål medtages jobgrupper, som ikke er omfattet af hovedformål 1, men hvor der er tendens til stigende psykisk belastning med risiko for nedslidning.

På baggrund af data fra Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø (NFA) er det fastlagt, at projekterne under hovedformål 4 skal vedrøre ansatte inden for jobgrupper, der er udpeget som nedslidningstruede på baggrund af oplysninger om overhyppighed af depressionssymptomer og dårligt psykisk velbefindende eller på baggrund af udviklingen i psykiske belastninger. Det kan fx dreje sig om sygeplejersker, lærere, socialrådgivere og medie- og reklameansatte.

Der kan fremkomme ny viden om stigende psykisk belastning i andre grupper, ligesom de psykiske belastninger kan ændre sig over tid. Det kan derfor med tiden være relevant, at andre grupper bliver omfattet af hovedformål 4 om forebyggelse af stress og psykisk nedslidning.

I forbindelse med den årlige fastlæggelse af de overordnede rammer for tildeling af støtte og prioritering af fondens midler og opgaver er det derfor muligt for beskæftigelsesministeren efter aftale med forligspartierne bag forebyggelsesfonden, at foretage en prioritering af grupper under hovedformål 4.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 4

Det foreslås, at arbejdstager- og arbejdsgiversiden inden for de pågældende brancher eller på den enkelte virksomhed skal have indgået aftale med konkrete mål for indsatsen for at kunne modtage støtte fra fonden inden for det nye hovedformål 4, vedrører forebyggelse af stress og psykisk nedslidning. Det samme krav gælder i dag de dele af hovedformål 1, der handler om projekter, der forebygger nedslidende rutiner og arbejdsgange, og projekter, der bidrager til at fastholde medarbejdere med dårligt helbred eller bidrager til hurtig tilbagevenden til arbejdsmarkedet af sygemeldte.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 5

Med bestemmelsen foreslås det, at beskæftigelsesministeren kan bestemme, at fonden skal iværksætte og afholde udgifter til særlige aktiviteter, der har til formål at forbedre virksomhedernes muligheder for at opnå støtte fra fonden, eller som har til formål at forebygge og forhindre fysisk og psykisk nedslidning. Der kan ikke med hjemmel i denne bestemmelse ydes støtte til virksomheder.

Det forudsættes, at eventuelle fremtidige aktiviteter, der gennemføres inden for rammerne af den foreslåede bestemmelse, skal aftales med de partier, der står bag aftalerne om etablering og fornyelse af Forebyggelsesfonden. I det omfang, at der er enighed herom mellem forligspartierne, skal beskæftigelsesministeren i forbindelse med den årlige fastsættelse af de overordnede rammer for fordeling og prioritering af fondens midler og opgaver træffe beslutning herom, jf. den foreslåede bestemmelse i § 19, stk. 1 og bemærkningerne hertil i lovforslaget.

På baggrund af erfaringerne fra Arbejdstilsynets særlige tilsynsindsatser i de særligt nedslidningstruede brancher samt den viden, der findes hos Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø (NFA), vil der blive udviklet forebyggelsespakker, der er foruddefinerede projekter, som virksomhederne kan søge om under hovedformål 1, 3 og 4. Arbejdstilsynet og NFA vil inddrage relevante organisationer i arbejdet hermed.

På den måde skal virksomhederne ikke selv udvikle hele projektet, men kan søge om støtte til et projekt, hvor indholdet på forhånd er fastlagt. Forebyggelsespakkerne skal gøre det lettere for virksomhederne at planlægge og gennemføre projektet. Virksomhederne vil dermed skulle bruge færre ressourcer på ansøgningsprocessen og gennemførelsen af projektet. Fx er det tanken, at projektbeskrivelsen og evalueringsplanen allerede er beskrevet på forhånd.

Forebyggelsespakkerne tilpasses behovene i de nedslidningstruede brancher og jobgrupper. Dermed sikres det, at projekterne har en stor effekt og fokuserer på relevant forebyggelse på kort og lang sigt.

I overensstemmelse med den indgåede aftale om fornyelse af Forebyggelsesfonden foreslås det at videreføre Arbejdstilsynets særlige tilsynsindsatser efter 2010 med midler fra fonden. De særlige tilsynsindsatser blev indført i forbindelse med velfærdsaftalen med virkning fra 2007, og har

ikke tidligere været finansieret via fondens midler. Tilsynsindsatserne omlægges dog således, at fokus i højere grad bliver på dialogbaseret vejledning og på hjælp til virksomhederne frem for på kontrol med virksomhederne.

Som en del af indsatsen vil Arbejdstilsynet vejlede virksomhederne om mulighederne i Forebyggelsesfonden. Formålet er, at virksomhederne i højere grad bliver klar over behovet og muligheden for, at iværksætte en forebyggende indsats mod nedslidning.

Kombinationen af ovenstående tiltag vil skabe en større synergi mellem på de ene side Arbejdstilsynets forebyggende aktiviteter og NFA's forskningsbaserede viden i forhold til de nedslidningstruede brancher samt jobgrupper, og på den anden side de projekter, der får støtte fra Forebyggelsesfonden.

Støtte til virksomhedernes projekter om udmøntningen af forebyggelsespakkerne finansieres over midlerne til hovedformål 1, 3 og 4.

På baggrund af den foreslåede bestemmelse og i overensstemmelse med den indgåede aftale om fornyelse af Forebyggelsesfonden fra 2011 vil Arbejdstilsynet fra fonden få tilført 50 mio. kr. i hvert af årene 2011-2014 til fortsættelse af særlige indsatser i nedslidningstruede brancher og jobgrupper og udvikling af forebyggelsespakker. Endvidere vil Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø (NFA) få tilført 5 mio. kr. i 2010, 3 mio. kr. i 2011 og 2 mio. kr. i hvert af årene 2012-2014 til udvikling af forebyggelsespakker i samarbejde med Arbejdstilsynet og relevante organisationer.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.3. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 6

Det foreslås tilføjet til loven, at beskæftigelsesministeren årligt fastsætter de overordnede rammer for fordeling og prioritering af fondens midler og opgaver. Der ikke er tilsigtet nogen ændring i forhold til den beskrevne fremgangsmåde i lovforslag L 89 om Lov om Forebyggelsesfonden, fremsat d. 29. november 2006, hvorefter de politiske partier bag aftalen om oprettelse af Forebyggelsesfonden hvert år inden vedtagelse af den årlige finanslov sammen fastlægger de overordnede rammer for fordeling og prioritering af fondens midler og opgaver.

Det forudsættes derfor ved forslaget, at ministeren kun kan fastsætte de overordnede rammer i overensstemmelse med indgåede aftaler med aftalpartierne bag Forebyggelsesfonden.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.4 i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 7

Som følge af ændringen i § 19, stk. 1, foreslås den nuværende § 19, stk. 1, der bliver stk. 2, konsekvensændret. Bestemmelsen vil således henvide til ministerens fastsættelse af de overordnede rammer for fordeling og prioritering af fondens midler og opgaver, frem for at henvide til de årlige politiske forhandlinger herom.

Som det er tilfældet for den foreslåede ændring af § 19, stk. 1, er det ikke tilsigtet, at ændringen i det, der bliver stk. 2, skal have nogen realitetsændring af den gældende praksis. Alle de politiske partier bag Forebyggelsesfonden vil således modtage den årlige redegørelse inden, der skal tages stilling til fordelingen og prioriteringen af fondens midler og opgaver.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.4 i de almindelige bemærkninger.

Til § 2

Til stk. 1.

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. juni 2010. Da dele af lovforslaget først kan sættes i kraft, når der foreligger en godkendelse fra Kommissionen, jf. § 2, stk. 2, er det i realiteten kun § 1, nr. 5 og 6, der træder i kraft 1. juni 2010. De 5 mio. kr., som NFA vil få tilført fra fonden i 2010 med hjemmel i den foreslåede § 5 a, jf. lovforslagets § 1, nr. 5, vil således blive udmøntet fra 1. juni 2010.

Til stk. 2.

I forbindelse med oprettelsen af Forebyggelsesfonden ved lov nr. 87 af 30. januar 2007, blev ordningen anmeldt til Europa-Kommissionen, da ordningen kan indebære statsstøtte til virksomheder.

De foreslåede ændringer af de formål og projekter, som fonden kan yde støtte til, skal derfor ligeledes anmeldes til Europa-Kommissionen, før ændringerne kan iværksættes.

Det foreslås derfor, at beskæftigelsesministeren fastsætter ikrafttrædelsen af de bestemmelser, der vedrører støtte til virksomheder, og som derfor skal godkendes af Europa-Kommissionen.

Kommissionens godkendelse forventes at foreligge inden udgangen af 2010.

Til stk. 3.

I overensstemmelse med den indgåede aftale om fornyelse af Forebyggelsesfonden foreslås det, at støtte efter det ændrede hovedformål 3 og det nye hovedformål 4 tidligst kan ydes med virkning fra 1. januar 2011 og under forudsætning af, at § 1, nr. 1-4 er trådt i kraft, jf. § 2, stk. 2.

Beskæftigelsesministeren fastsætter efter aftale med forligspartierne, hvert år inden vedtagelsen af den årlige finanslov, de overordnede rammer for fordeling og prioritering af fondens midler og opgaver for det efterfølgende år. Beskæftigelsesministeren vil med hjemmel i § 2, stk. 2 kunne sætte loven i kraft forud for de politiske forhandlinger.

Lovforslaget sammenholdt med gældende ret

Gældende formulering

§ 2, stk. 2. Forebyggelsesfonden yder støtte til projekter, der knytter sig til arbejdspladser, med henblik på at forebygge nedslidende rutiner og arbejdsgange, at styrke genoptræning og rehabilitering af syge og handicappede og at støtte utraditionelle initiativer, der styrker bevidstheden om risiko ved rygning, alkohol, fedme og fysisk inaktivitet.

§ 3. Der kan ydes støtte til følgende formål:

- 1) Projekter, der forebygger nedslidende rutiner og arbejdsgange.
- 2) Projekter, der bidrager til at fastholde medarbejdere med dårligt helbred eller bidrager til hurtig tilbagevenden til arbejdsmarkedet af sygemeldte.
- 3) Projekter, der udvikler ny teknologi inden for de i nr. 1 og 2 nævnte formål.
- 4) Projekter til bedre genoptræning og rehabilitering af syge og handicappede.
- 5) Projekter, der styrker bevidstheden om risiko forbundet med rygning, alkohol, fedme og fysisk inaktivitet.

Stk. 2. Det er en betingelse for støtte efter stk. 1, nr. 1 og 2, at repræsentanter for arbejdstager- og arbejdsgiversiden enten inden for den pågældende branche eller på den offentlige eller private virksomhed indgår skriftlig aftale med konkrete mål for initiativerne.

§ 19. Til brug for årlige politiske forhandlinger om fordeling og prioritering af fondens midler og opgaver udarbejder bestyrelsen en årlig redegørelse, som indeholder

- 1) en status for fondens aktiviteter,
- 2) en evaluering af fondens aktiviteter,

Lovforslaget

1. § 2, stk. 2, affattes således:

”*Stk. 2.* Forebyggelsesfonden yder støtte til projekter, der knytter sig til arbejdspladser, med henblik på at forebygge nedslidende rutiner og arbejdsgange, at styrke genoptræning og rehabilitering af syge og handicappede, at støtte utraditionelle initiativer, der styrker bevidstheden om risiko ved rygning, alkohol, fedme og fysisk inaktivitet, og at forebygge stress og psykisk nedslidning.”

2. I § 3, stk. 1, nr. 5, indsættes som *2. pkt.*:

”Støtte efter 1. pkt. ydes primært til projekter, der både styrker virksomheders indsats for et bedre arbejdsmiljø og styrker bevidstheden om risiko forbundet med rygning, alkohol, fedme og fysisk inaktivitet.”

3. I § 3, stk. 1, indsættes som *nr. 6*:

”6) Projekter, der forebygger stress og psykisk nedslidning.”

4. I § 3, stk. 2, ændres ”stk. 1, nr. 1 og 2” til: ”stk. 1, nr. 1, 2 og 6”.

5. Efter § 5 indsættes i *kapitel 2*:

”**§ 5 a.** Beskæftigelsesministeren kan bestemme, at fonden skal iværksætte og afholde udgifter til særlige aktiviteter, der har til formål at forbedre virksomhedernes muligheder for at opnå støtte fra fonden, eller som har til formål at forebygge og forhindre fysisk og psykisk nedslidning.”

6. I § 19 indsættes som *stk. 1*:

”Beskæftigelsesministeren fastsætter årligt de overordnede rammer for fordeling og prioritering af fondens midler og opgaver.”

Stk. 1 og 2 bliver herefter stk. 2 og 3.

- 3) et aktuelt datagrundlag om brancher og jobgrupper med fysisk og psykisk nedslidning og
- 4) forslag til fremtidige aktiviteter.

Stk. 2. Beskæftigelsesministeren fastsætter en frist for, hvornår den i stk. 1 nævnte redegørelse skal være udarbejdet.

7. I § 19, *stk. 1*, der bliver *stk. 2*, ændres ”årlige politiske forhandlinger om” til:
”beskæftigelsesministerens fastsættelse af de overordnede rammer for”.

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft 1. juni 2010, jf. dog *stk. 2*.

Stk. 2. Beskæftigelsesministeren fastsætter tidspunktet for ikrafttrædelse af § 2, *stk. 2*, § 3, *stk. 1*, nr. 5 og nr. 6, og § 3, *stk. 2*, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 1-4.

Stk. 3. Støtte efter § 3, *stk. 1*, nr. 5 og 6, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 2 og 3, kan tidligst ydes med virkning fra 1. januar 2011.